

KARADENİZ EKONOMİK İŞBİRLİĞİ PARLAMENTER ASAMBLESİ
KEİPA

ULUSLARARASI SEKRETERYA

Doc.: GA57/CC56/REP/21/tr

KÜLTÜR, EĞİTİM VE SOSYAL İŞLER KOMİSYONU

RAPORU*

“Parlamentoların İnsan Kaçakçılığının Önlenmesindeki Roller – Sosyal Yönler”

Raportör: Sn. Mykola Skoryk, Komisyon Başkan Yardımcısı (Ukrayna)

---

* İşbu metin, Kültür, Eğitim ve Sosyal İşler Komisyonu'nun 7 Nisan 2021 tarihinde gerçekleştirilen Elli Altıncı Toplantısı'nda değerlendirilmiş ve 22 Haziran 2021 tarihinde çevrimiçi olarak düzenlenen Elli Yedinci KEİPA Genel Kurulu'nda onaylanmıştır..

I. GİRİŞ:

1. İnsan kaçakçılığı, özellikle uzun süren salgın nedeniyle tüm sorunların farklı bir boyut kazandığı günümüzde olmak üzere, tüm halklar ve devletler için ciddi bir tehdit oluşturmaktadır. İnsan kaçakçılığı hukukun üstünlüğünü zayıflatmakta ve temel insan haklarını baltalamaktadır. İnsan kaçakçılığı, gelişmiş veya daha az gelişmiş, müreffeh veya çatışma ve savaşımlardan etkilenmiş olup olmamasına bakılmaksızın tüm ülkelerde yaygın bir suç çeşididir. İnsanların insan kaçakçılarından ağına düşmesinin başlıca nedeni yoksulluktur. Çoğu zaman, temel ihtiyaçları karşılayacak finansmana ulaşamaması, sürekli bir gelire sahip olunamaması, işsizlik, ailenin geçindirilememesi vb. sebepler dolayısıyla kişiler, çalışma koşullarından bağımsız olarak çalışmak zorunda bırakılabilirler. Bu bağlamda, insanlar manipülasyon araçları haline gelir, zorla veya aldatılarak bir yerden başka bir yere hareket ettirilir, çalışmaya zorlanır ve hareket özgürlüğünden mahrum bırakılırlar.
2. Her yıl binlerce erkek, kadın ve çocuk hem ülkeleri içinde hem de ülkeleri sınırları dışında insan kaçakçılarından eline düşmektedirler. İnsan kaçakçılığı faaliyetleri bağlamında ister kaynak ister transit veya isterse varış ülkesi konumunda olsun, dünyadaki ülkelerin tamamı bu çok karlı olan ve çok hızlı büyüyen yasadışı ticaretten muzdariptir. Çok çeşitli kaynaklardan elde edilen istatistikler, devletlerin tek başına aldıkları ve uluslararası toplum tarafından alınan katı önlemlere rağmen, insan kaçakçılığında artan bir trende işaret etmektedir.
3. İnsan kaçakçılığı alanında halkın bilinçlendirilmesi ve de insan kaçakçılarından kovuşturulması ve insan kaçakçılığı faaliyetlerinin mağdurlarının haklarının korunması için gerekli yasaların çıkarılması yoluyla insan kaçakçılığının önlenmesi parlamentoların ve parlamenterlerin yetkisindedir. Parlamentoların insan kaçakçılığı suçuyla uluslararası düzeyde mücadelenin güçlendirilmesindeki rolleri de ayrıca önemlidir.
4. İnsan kaçakçılığının önlenmesi sorununun halihazırda hem bilim çevrelerinin hem de uluslararası ilişkiler sisteminin odağında olduğu gerçeği göz önüne alındığında, KEİPA Kültür, Eğitim ve Sosyal İşler Komisyonu bir sonraki toplantısında ana gündem maddesi olarak “Parlamentoların İnsan Kaçakçılığının Önlenmesindeki Roller - Sosyal Yönler” konusunu müzakere etme yönünde karar almıştır. Söz konusu ana gündem maddesine ilişkin işbu Rapor, Komisyonun Elli Altıncı Toplantısı kapsamında Komisyonun ve burada kabulünün ardından nihai olarak onaylanmak üzere 57. Genel Kurul Oturumu kapsamında Asamble'nin dikkatine sunulacaktır.
5. İşbu Raporda, insan kaçakçılığı ile mücadeledeki yaklaşımların farklılıklarının belirlenmesi, insan kaçakçılığı ile mücadelede alanında elde edilen deneyimlerin paylaşımı ve bu alanda daha fazla işbirliğine gidilmesine yönelik potansiyelin değerlendirilmesi amaçları doğrultusunda, KEİ bölgesi ülkelerinin insan kaçakçılığıyla mücadele bağlamındaki mevcut durumları genel itibarıyla ele alınmaktadır. İşbu Rapor kapsamında, ülkelerin insan kaçakçılığı ile mücadele kapsamında halihazırda almış oldukları önlemler özetlenmekte ve sosyal ilişkilerin yeniden kurulmasına ve daha güçlü sosyal ilişkilerin tesis edilmesine yönelik olarak mevcut fırsatların değerlendirilmesi için önerilerde bulunmaktadır. Ayrıca Raporda, ulusal, bölgesel ve uluslararası düzeylerde daha etkili işbirliğine ihtiyaç duyulduğu da vurgulanmaktadır.
6. İşbu Rapor'da, Ermenistan, Bulgaristan, Gürcistan, Yunanistan, Moldova, Romanya, Sırbistan, Türkiye ve Ukrayna ulusal delegasyonlarından elde edilen bilgilerden yararlanılmıştır. Rapor'un hazırlanması sırasında ihtiyaç duyulan ek kaynak materyaller, Uluslararası Sekreteryaya tarafından, Birleşmiş Milletler kurumlarının ve diğer uzmanlaşmış kuruluşların resmi internet sitelerinden elde edilmiştir.

II. PARLAMENTOLARIN İNSAN KAÇAKÇILIĞININ ÖNLENMESİNDEKİ ROLLERİ – SOSYAL YÖNLER:

7. Uluslararası Çalışma Örgütü'ne (ILO) göre modern köleliğin kurbanı insan sayısı 40.3 milyon kişi olup, bunlardan 24.9 milyonunu zorla çalıştırılan kişiler ve 15.4 milyonunu ise zorla evlendirilen kişiler oluşturmaktadır. Zorla çalıştırılan 24.9 milyon kişi arasından, 16 milyonu özel sektör kapsamında evlerde, inşaatlarda veya tarımda çalıştırılmakta olan kişilerden, 4.8 milyonu ise cinsel sömürü kurbanlarından oluşmaktadır. Dolayısıyla, dünyadaki her bin kişiden beşi insan kaçakçılığı faaliyetlerinin kurbanı olmaktadır.
8. 2013 yılındaki Birleşmiş Milletler (BM) Genel Kurulunda her yıl “İnsan Kaçakçılığına Karşı Dünya Günü” olarak kutlanmak üzere 30 Haziran tarihi seçilmiştir. Böylelikle BM, uluslararası toplumun dikkatini, insan kaçakçılığı mağdurlarının durumu hakkında hükümetlerin ve vatandaşların farkındalığının artırılması, insan kaçakçılığına yol açan kök nedenlerin ve risk faktörlerinin giderilmesine yönelik çözümler geliştirilmesi, insan kaçakçılığı suçlularının kovuşturulması, insan kaçakçılığına karşı savunmasız durumdaki kişilerin korunması ve insan kaçakçılığı mağdurlarının desteklenmesi gibi insan kaçakçılığı bağlamında karşılanması gereken çeşitli ihtiyaçlara çekmiştir.
9. BM sisteminin uzmanlaşmış yapıları sistematik olarak insan kaçakçılığıyla ilgili verileri toplamakta ve analiz etmektedir. İstatistiklere göre, 2003 yılından bu yana, her 100.000 kişi içerisinde insan kaçakçılığı suçları dolayısıyla mahkum olan kişi sayısı neredeyse üç katına çıkmış olup, her yıl giderek daha fazla sayıda insan kaçakçısı adalete teslim edilmektedir. İnsan kaçakçılığı ile mücadeleye yönelik uluslararası yasal araçların ve ulusal mevzuatlarının varlığı ve yanı sıra bu konuda ulusal kapasitelere ve uluslararası işbirliğine yapılan yatırımlar insan kaçakçılığı faaliyetlerine yapılan müdahaleleri pekiştirmektedir.
10. Sınır aşan Örgütlü Suçlarla Mücadele Sözleşmesi ve bu Sözleşme'ye Ek niteliğindeki Palermo Protokolü olarak da bilinen ve 2003 yılında yürürlüğe giren Özellikle Kadın ve Çocuk Kaçakçılığı Olmak Üzere İnsan Kaçakçılığının Önlenmesine, Durdurulmasına ve Cezalandırılmasına İlişkin Birleşmiş Milletler Protokolü, 2000 yılında Birleşmiş Milletler Genel Kurulunda kabul edilmiştir. Söz konusu Protokol, insan kaçakçılığının önlenmesi ve insan kaçakçılığı ile mücadele edilmesini, insan kaçakçılığı mağdurlarının korunmasını ve insan kaçakçılığı mağdurlarına yardım sağlanmasını ve insan kaçakçılığı suçlarıyla mücadelede ülkeler arasında işbirliği geliştirilmesini amaçlayan ilk küresel araçtır. Halihazırda tüm KEİ üye devletleri dahil olmak üzere dünya genelindeki 178 ülke bahsi geçen Protokole taraftır. Protokole taraf olan ülke sayısının yüksekliğine rağmen, Protokolün uygulanması noktasında ülkeler arasında çok ciddi farklılıklar söz konusudur.
11. Söz konusu Protokol'ün 9. Maddesinin 4. Fıkrasında, Protokole taraf olan devletlere, özellikle kadınlar ve çocuklar olmak üzere bireyleri insan kaçakçılıklarına karşı savunmasız hale getiren yoksulluk, az gelişmişlik ve fırsat eşitliğinin olmaması gibi faktörlerin hafifletilmesi adına ikili veya çok taraflı işbirliği de dahil çeşitli tedbirler almaları veya mevcut tedbirleri güçlendirmeleri çağrısında bulunmaktadır. Söz konusu Protokol'ün 9. Maddesinin 5. Fıkrasında, Protokole taraf olan devletlere, insan kaçakçılığına ve başta kadınlar ve çocuklar olmak üzere bireylerin her türlü istismarına yol açan talebi caydırmak adına, ikili ve çok taraflı işbirliği de dahil olmak üzere çeşitli yol ve yöntemlerle gerekli yasal tedbirleri veya eğitimsel, sosyal veya kültürel tedbirler gibi diğer önlemleri almaları veya mevcut önlemlerini güçlendirmeleri yönünde çağrıda bulunmaktadır. Tüm bu çağrılar, tüm ülkelerin Covid-19 salgınının sosyo-ekonomik sonuçlarının üstesinden gelmede zorluklar yaşadığı günümüzde özellikle güncel ve yerinde çağrılardır.
12. İnsan kaçakçılığı faaliyetlerinin cinsel sömürü, zorla çalıştırma, kölelik, organ kaçakçılığı vb. amaçlarla gerçekleştirildiği göz önünde bulundurulduğunda, insan kaçakçılığı ile mücadele

bağlamında öne çıkan uluslararası yasal normlar şunlardır: Birleşmiş Milletler Kölelik Sözleşmesi; Köleliğin Kaldırılmasına, Köle Ticaretine ve Köleliğe Benzer Gelenek ve Uygulamalara İlişkin Birleşmiş Milletler Ek Sözleşmesi; Zorla Çalıştırmaya İlişkin Uluslararası Çalışma Örgütü Sözleşmesi; Uluslararası Çalışma Örgütü Zorla Çalıştırmanın Yasaklanması Sözleşmesi; Uluslararası Çalışma Örgütü En Kötü Biçimlerdeki Çocuk İşçiliğinin Yasaklanması ve Ortadan Kaldırılmasına İlişkin Acil Eylem Sözleşmesi; Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi; Birleşmiş Milletler Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Haklar Uluslararası Sözleşmesi; Birleşmiş Milletler İnsan Kaçakçılığının ve Fuhuş Amacıyla İstismarın Önlenmesi Sözleşmesi; Paralı Askerlerin Askere Alınması, Kullanılması, Finansmanı ve Eğitimine Karşı Birleşmiş Milletler Uluslararası Sözleşmesi; Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Ortadan Kaldırılmasına İlişkin Birleşmiş Milletler Sözleşmesi; Avrupa Konseyi İnsan Kaçakçılığına Karşı Eylem Sözleşmesi; ve Çocukların Cinsel Sömürüsüne ve Cinsel İstismara Karşı Korunmasına İlişkin Avrupa Konseyi Sözleşmesi. Bu uluslararası belgeler, insan kaçakçılığı ile mücadele edilmesine yönelik ulusal mevzuatların oluşturulması bakımından kılavuz görevini gören temel belgelerdir.

13. Rusya dışındaki tüm KEİ üye devletlerinin taraf olduğu Avrupa Konseyi İnsan Kaçakçılığıyla Mücadele Sözleşmesi, organize suçla bağlantılı olsun veya olmasın ulusal ve uluslararası düzeyde tüm insan kaçakçılığı türlerini içermesi dolayısıyla, BM Sınırşan Örgütlü Suçlarla Mücadele Sözleşmesinden ve de bu Sözleşme'nin Eki niteliğindeki Palermo Protokolünden daha geniş bir uygulama alanına sahip olduğu unutulmamalıdır. Avrupa Konseyi İnsan Kaçakçılığıyla Mücadele Sözleşmesi'nin normları insan kaçakçılığı ile mücadele edilmesinin önündeki engelleri en aza indirmekte ve insan kaçakçılarının zamanında gözaltına alınabilmesini, insan kaçakçılığı mağdurlarının serbest bırakılmasını ve insan kaçakçılığı mağdurlarına ihtiyaç duyulan rehabilitasyon yardımının sağlanabilmesini mümkün kılacak şekilde insan kaçakçılığı faaliyetleri bağlamında kaynak ve/veya transit ülke ve/veya varış ülkesi konumunda bulunan ülkeler arasında ilgili bilgilerin serbest ve hızlı bir şekilde yayılmasını kolaylaştırmaktadır.
14. Erkekler, kadınlar ve çocuklar daha iyi bir yaşam ve güvenli bir gelecek umuduyla dünyanın dört bir yanını kat etmektedirler. Bu yolculukların çoğu, mevcut tehditlerden ve bu tehditlere maruz durumda bulunan insanların savunmasızlıklarından yararlanan ve bu insanları ciddi şiddet riski altına sokan insan kaçakçıları tarafından organize edilmektedir. Bazı durumlarda bahsi geçen insanlar insan kaçakçılığı suçluların kurbanı olduklarının, haklarının ihlal edildiğinin ve zorla çalıştırılmaya maruz bırakıldıklarının farkına bile varmazlar. Giderek daha fazla sayıda uluslararası sınırları geçmemiş olan insan, yurt içi insan kaçakçılığı mağduru olarak tanımlanmaktadır. Ayrıca, diğer bir ilgili suç türü de yasadışı organ ve doku kaçakçılığıdır. Kaçakçılık kalıpları ve akışları değişmekte olup, salgının neden olduğu eşi görülmemiş sosyo-ekonomik krizin bu değişimi daha da tetiklemesi çok olası gözükmektedir.
15. Yasadışı göç sorunu modern toplumun kanayan bir sorunudur. Kendilerini yabancı bir ülkede yasadışı bir konumda bulan insanlar, kolaylıkla insan kaçakçılarının etki alanına girebilmektedirler. Söz konusu insan kaçakçıları göçmenlerin belgelerini ellerinden almakta ve bedava ya da yemek karşılığında çalışmalarını için onları zorlamakta, onları şiddete ve istismara maruz bırakmakta ve hatta öldürmektedirler. Köle iş gücü kullanımı, dünyadaki en yaygın insan kaçakçılığı biçimlerinden biridir. Suç şebekeleri, devletler ve insanlar pahasına yasadışı gelir elde etmek için ellerine geçen fırsatları kullanırlar. Organize suç grupları, mevzuat ve mevzuatın uygulanması bağlamındaki boşluklardan yararlanma konusunda çok yeteneklidirler.
16. BM Sınırşan Organize Suçlarla Mücadele Sözleşmesi'ne Ek Niteliğindeki İnsan Kaçakçılığıyla Mücadele Protokolü'nün kabulünün 20. yılı devamında, günümüzde, ülkelerin büyük bir kısmı insan kaçakçılığını suç olarak kabul etmiş durumdadır. Bu ülkeler, ilgili uluslararası belgelerin hükümlerini ulusal düzeyde uygulamaya devam etmekte ve insan kaçakçılığıyla mücadele hükümlerinin kendi iç mevzuatlarına aktarılması üzerinde çalışmaktadırlar. Pek çok ülkede insan

kaçakçılığına yönelik özel bir mevzuatın yürürlüğe koyulması ve yanı sıra insan kaçakçılığıyla mücadeleyle yönelik özel polis birimlerinin kurulması ve ulusal eylem planlarının geliştirilmesi yoluyla iyileştirmeler yapılmaya devam edilmektedir. Bununla birlikte, insan kaçakçılığıyla mücadeleyle yönelik olarak alınan önlemlerin ulusal düzeyde etkililiklerinin artırılmasına ve bu alandaki bölgesel ve uluslararası işbirliğinin kapsamının genişletilmesine ihtiyaç vardır.

17. BM Genel Kurulu, 2010 yılında, insan kaçakçılığıyla mücadeleyle yönelik toplu çabaları tanımlayan ve Birleşmiş Milletler Uyuşturucu ve Suç Ofisi'ni (UNODC) düzenli olarak insan kaçakçılığı suçuna ve ülkelerin bu suça nasıl tepki verdiklerine dair kapsamlı bir analiz sağlamasını öngören İnsan Kaçakçılığına Karşı Küresel Eylem Planı'nı kabul etmiştir. UNODC, BM Sınırşan Örgütlü Suçlarla Mücadele Sözleşmesi ve ilişkili Protokollere uyumun garantörü olarak, İnsan Kaçakçılığını Önleme ve Engelleme Protokolü'nü uygulama çabalarında devletlere yardımcı olmaktadır. UNODC, her iki yılda bir, üye devletlerin sağladığı bilgilerden derlenen ve insan kaçakçılığı ile ilgili mevcut durumun değerlendirilmesi ve ulusal, bölgesel ve uluslararası düzeylerde insan kaçakçılığı ile mücadele kapsamında gerçekleştirilecek ilave eylemlerin belirlenmesi için bir temel teşkil eden İnsan Kaçakçılığı Küresel Raporu'nu yayınlamaktadır. En son yayınlanan 2020 yılı tarihli İnsan Kaçakçılığı Küresel Raporu, insan kaçakçılığı suçunun büyüklüğünü belirgin bir şekilde göstermektedir. Kaçakçılık güzergahları tüm ülkeleri içine alacak şekilde tüm dünyaya yayılmış durumdadır. İnsan kaçakçılığı faaliyetleri göçmenler ve işsizler de dahil olmak üzere genellikle nüfusun en savunmasız gruplarının temsilcilerini hedef almaktadır. İnsan kaçakçılığı kurbanlarının yarısı cinsel açıdan sömürülmeleri, yüzde 38'i zorla çalıştırılmaları, yüzde 6'sı zorla suç işlemeleri ve yaklaşık yüzde 1'i de dilencilik yapmaları için satın alınmıştır. İnsan kaçakçılığı mağdurlarının yüzde birinden azını da organ kaçakçılığı, zorla evlendirme ve diğer amaçlarla kaçırılan kişiler oluşturmaktadır.
18. İnsan kaçakçılığı ve göçmen kaçakçılığına karşı küresel müdahalenin güçlendirilmesi amacıyla, Avrupa Birliği (AB) ve UNODC'nin katılımıyla ve Uluslararası Göç Örgütü (IOM) ve Birleşmiş Milletler Çocuklara Yardım Fonu (UNICEF) ile işbirliği içerisinde, 2016 yılında GLO.ACT girişimi başlatılmıştır. GLO.ACT girişiminin uygulanmasına ilişkin strateji, insan ticaretinin ve göçmen kaçakçılığının göç, iş gücü ve sosyal politikalar dahil olmak üzere çeşitli zorlukların ele alınmasını içeren çok disiplinli bir yaklaşım öngörmektedir. Girişimle, yukarıda bahsi geçen zorlukları etkili bir şekilde ele alınması ve sürdürülebilir uzun vadeli stratejiler geliştirilmesi noktasında devletlerin ihtiyaç duydukları çerçevenin oluşturulması amaçlanmaktadır.
19. İnsan kaçakçılığı, yalnızca suç önleme ve kovuşturma tedbirleriyle önlenilecek bir suç değildir. İnsan kaçakçılığının suç sayılması tek başına yeterli değildir. Çalışma, sağlık ve çocuk koruma yasalarının yeniden gözden geçirilmesi ve değiştirilmesi ve insan kaçakçılığına yol açan kök nedenlerin ele alınabilmesini sağlayacak kapsamlı bir yasal çerçeve oluşturulması da en az o kadar önemlidir. Devletler, insan kaçakçılığını önlemeyi ve insan kaçakçılığı mağdurlarını korumayı amaçlayan kapsamlı bir çerçeve oluşturmak için gereken adımları atmalıdırlar. Vatandaşların insan kaçakçılığı faaliyetlerine karşı savunmasızlığının azaltılması bağlamında, insan kaçakçılığının yayılmasına katkıda bulunan faktörlerin ele alınması da ayrıca önemlidir.
20. KEİ üye devletlerinde insan kaçakçılığıyla mücadeleyle ilgili olarak yürürlükte bulunan mevzuatların, politikaların, stratejilerin ve eylem planlarının kapsamı giderek genişlemektedir. Bu konudaki temel önceliklerden biri, insan kaçakçılığıyla mücadele bağlamındaki uluslararası yükümlülüklerin pratikte yerine getirilmesidir. Halkın insan kaçakçılığı konusunda bilinçlendirilmesi de dahil olmak üzere, sosyal korumanın iyileştirilmesine ve sosyal normların dönüştürülmesine yönelik tedbirler, hükümetlerin, sivil toplumun ve diğer paydaşların insan kaçakçılığıyla mücadeleyle ilgili ulusal yasaları, stratejileri ve eylem planlarını uygulama çabalarının merkezinde yer almaktadır. İnsan kaçakçılığının etkin bir şekilde önlenilmesine,

insan kaçakçılığı suçuyla mücadele edilebilmesine ve insan kaçakçılığı mağdurlarının desteklenmesine yönelik tedbirlerin geliştirilmesine devam edilmektedir.

21. KEİ üye devletleri, insan kaçakçılığı sorununa ilk kez 1998 yılında imzaladıkları “Karadeniz Ekonomik İşbirliği Üye Devletleri Hükümetleri Arasında Özellikle Organize Suç Biçimleri Olmak Üzere Suçla Mücadelede İşbirliği Anlaşması” ile dikkat çekmişlerdir. İnsan kaçakçılığı sorununa ilişkin daha genel hükümler ise “KEİ Ekonomik Gündemi - Gelişmiş bir KEİ Ortaklığına Doğru” (2012) başlıklı KEİ politika belgesinde yer alan “Organize Suçlarla, Yasadışı Uyuşturucu ve Silah Kaçakçılığı, Terörizm, Yolsuzluk ve Kara Para Aklama” başlıklı ve 16 sayılı Hedef çerçevesinde formüle edilmiştir. Özellikle Organize Suç Biçimleriyle Olmak Üzere Suçla Mücadele KEİ Çalışma Grubu, insan kaçakçılığı da dahil olmak üzere organize suçla mücadele alanında KEİ üye devletleri arasındaki işbirliğini güçlendirmek için çalışma yürütmektedir. Halihazırda, söz konusu KEİ Çalışma Grubu insan kaçakçılığı alanındaki suçlara yönelik cezai sorumluluğun güçlendirilmesi amacı doğrultusunda bir Bölgesel Eylem Planının hazırlanması konusunu müzakere etmektedir. Bununla birlikte, tek tek ele alındığında ülkelerin ilgili bilgilerin ve spesifik önerilerin paylaşımı noktasında düşük katılım göstermeleri nedeniyle, söz konusu çalışma henüz tamamlanamamıştır.

KEİ Üye Devletlerindeki Durum:

22. **Ermenistan Cumhuriyeti**'nde insan kaçakçılığıyla mücadele, yasadışı taşımacılık ve insan kaçakçılığı ile ilgili konuları incelemek ve aynı zamanda ilgili olarak önerilerde bulunmak üzere Başbakanlık kararıyla 2002 yılı Ekim ayında Kurumlararası bir Komisyon kurulmasıyla başlamıştır. Söz konusu Komisyon Ermenistan Cumhuriyeti Dışişleri Bakanlığının liderliğinde faaliyet göstermekte olup, ilgili tüm bakanlıkların ve dairelerin temsilcilerini, Ermenistan Cumhuriyeti Milli Meclisinden ve Ermenistan Cumhuriyeti Hükümetinden uzmanları ve yanı sıra sivil kuruluşların temsilcilerini içermektedir. Ermenistan Cumhuriyeti Başbakanı'nın 6 Aralık 2007 tarihli ve N861-A sayılı Kararnamesi uyarınca yürütülen faaliyetlerin etkinlik düzeyinin artırılması amacıyla, başkanlığını aynı zamanda Ermenistan Cumhuriyeti Bölgesel İdare Bakanı olan Ermenistan Cumhuriyeti Başbakan Yardımcısı'nın yaptığı, İnsan Kaçakçılığı ile Mücadele Konseyi kurulmuştur. Söz konusu Konseyin üyeleri, ilgili bakanlardan ve hükümet yapılarından yetkililerden oluşmaktadır.
23. İnsan Kaçakçılığı ile Mücadele Konseyi'nin faaliyetlerini organize etmek için Ermenistan Cumhuriyeti Hükümeti tarafından Bakanlıklar arası bir Çalışma Grubu oluşturulmuştur. İnsan Kaçakçılığı ile Mücadele Konseyi'ne bağlı bu Çalışma Grubu'na, Dışişleri Bakanlığı Uluslararası Kuruluşlar Dairesi Başkanı başkanlık etmektedir. İnsan kaçakçılığıyla mücadele alanında çalışan sivil toplum kuruluşları, uluslararası kuruluşlar ve diğer sosyal paydaşlar, İnsan Kaçakçılığı ile Mücadele Konseyi'nin ve Bakanlıklar arası Çalışma Grubu'nun faaliyetlerine aktif olarak katılmaktadırlar.
24. Ermenistan Cumhuriyeti Hükümeti, insan kaçakçılığıyla etkin bir şekilde mücadele etmek için “İnsanların Yasadışı Taşınmasının, İnsan Kaçakçılığının ve İnsan Ticaretinin Önlenmesi” Kavramını benimsemiş ve Ermenistan Cumhuriyeti'nde İnsan Kaçakçılığı ile Mücadele Ulusal Eylem Planını kabul ederek, yürürlüğe sokmuştur. İnsan Kaçakçılığı Faaliyetlerine Maruz Kalmış Kişilere Yönelik Ulusal Sevk Prosedürü, Ermenistan Cumhuriyeti Hükümeti'nin 28 Kasım 2008 tarihli ve 1385-A sayılı Kararnamesi ile onaylanmıştır. Söz konusu Prosedürün işleyişi ile ilgili olarak bahsi geçen Hükümet Kararı'nın ekinde yer alan hükümler kapsamında, ilgili devlet kurumlarının ve yerel makamların insan kaçakçılığı mağdurlarının belirlenmesi ve insan kaçakçılığı mağdurlarına yardım sağlanmasındaki rolleri, ilgili devlet kurumları ve yerel makamlar arasında insan kaçakçılığına yönelik olarak yapılacak işbirliğinin ilkeleri ve insan

kaçakçılığı mağdurlarının tespit edilmesine ve insan kaçakçılığı mağdurlarına yardım edilmesine ilişkin ilkeler ortaya konmaktadır.

25. Ermenistan Cumhuriyeti'nde insan kaçakçılığıyla mücadeleyi düzenleyen temel hukuki düzenleme, Ermenistan Cumhuriyeti İnsan Kaçakçılığı ve Sömürüye Maruz Kalmış Kişilerin Tespit Edilmesi ve Desteklenmesi Hakkındaki Kanun'dur. Bu Kanun, insan kaçakçılığına (veya) istismara maruz kaldığından şüphelenilen kişilere rehberlik sağlanması sürecini, rehberlik sağlanmasını, bu kişiler hakkında bilgi toplanmasını ve bu bilgilerin paylaşımını, bu kişilerin insan kaçakçılığı mağdurları veya özel bir kategori kapsamına giren mağdurlar olarak tanımlanmalarını ve bu kişilere koruma ve destek sağlanmasını düzenlemektedir.
26. Avrupa Konseyi İnsan Kaçakçılığıyla Mücadele Sözleşmesi Ermenistan tarafından 16 Mayıs 2005 tarihinde imzalanarak, 1 Ağustos 2008 tarihi itibarıyla yürürlüğe girmiştir. Avrupa Konseyi İnsan Kaçakçılığıyla Mücadele Sözleşmesi'nin uygulanmasının takibi Sözleşmeye Taraf Devletler Komisyonu ve Avrupa Konseyi bünyesindeki İnsan Kaçakçılığı ile Mücadele Uzmanları Grubu (GRETA) tarafından olmak üzere iki düzeyde gerçekleştirilmektedir.
27. **Bulgaristan Cumhuriyeti** mevzuatı, Ceza Kanunu ve İnsan Kaçakçılığıyla Mücadele Kanunu kapsamında insan kaçakçılığı mağdurlarına yönelik gelişmiş bir koruma rejimi sağlamaktadır. Şiddet ve insan kaçakçılığı mağdurlarına gerekli desteğin zamanında sağlanması konusu Sosyal Hizmetler Kanunu ile düzenlenmiştir. Çocukların, geliri olmayan insanların ve insan kaçakçılığı mağdurlarının desteklenmesine yönelik tüm sosyal hizmetler devlet bütçesinden finanse edilmektedir.
28. İnsan kaçakçılığı mağdurlarına yönelik olarak İnsan Kaçakçılığı Mağdurlarının Sevki ve Desteklenmesi Ulusal Mekanizması kapsamında birçok önlem ve destek programı bulunmaktadır. Potansiyel insan kaçakçılığı mağdurlarını veya resmi olarak insan kaçakçılığı mağduru olarak tanımlanmış kişileri korumaya yönelik özel önlemler İnsan Kaçakçılığıyla Mücadele Ulusal Komisyonu (NCCTHB) tarafından uygulanmakta ve devlet bütçesinden karşılanmaktadır. NCCTHB, Bulgaristan'daki yabancı delegasyonlar ve diplomatik topluluğunun temsilcileriyle aylık olarak toplantılar yapmakta ve insan kaçakçılığı ile mücadelede ortak çalışmalar yürütmek üzere yabancı misyonlarla işbirliği sürecini desteklemektedir.
29. 30 Kasım 2020 tarihi itibarıyla ülkede çocuklara ve yetişkinlere yönelik olarak 260 kişi kapasiteli 25 kriz merkezi bulunmaktadır. Bu kriz merkezlerinden 19'u toplamda 196 kişi kapasiteye sahip çocuk merkezleri iken, diğer 6'sı ise toplamda 64 kişi kapasiteye sahip yetişkinlere yönelik kriz merkezleridir. Belediyelere bağlı olarak faaliyet göstermekte olan bu kriz merkezleri insan kaçakçılığı mağdurlarına yönelik olarak özel destek sağlayan temel sosyal hizmet kurumlarıdır. Ayrıca ülkede çocuk mağdurlara yönelik sosyal hizmet merkezleri de bulunmaktadır. Bu merkezler arasında, sokak çocukları için toplamda 409 kişi kapasiteli 21 merkez; toplamda 1827 kişi kapasiteli 53 Çocuklara Yönelik Sosyal Rehabilitasyon ve Entegrasyon Merkezi; 25 kişi kapasiteli Çocuklar ve Gençlere Yönelik Sosyal Rehabilitasyon ve Entegrasyon Merkezi; 81 kişi kapasiteli 13 anne ve bebek birimi; ve 5815 kişi kapasiteli 143 toplum destek merkezi bulunmaktadır.
30. Ülkesine Geri Gönderilen Refakatsiz Çocukların ve Yurt Dışından Geri Dönen İnsan Kaçakçılığı Mağdurlarının Sevk, Bakım ve Korunmasına İlişkin Koordinasyon Mekanizması kapsamındaki faaliyetler, Bakanlar Kurulu'nun çocukların korunması alanında koordinasyon ve kontrolden sorumlu uzmanlaşmış organları olan İçişleri Bakanlığı ve Devlet Çocuk Esirgeme Kurumu tarafından yürütülmektedir.
31. İnsan kaçakçılığı, uluslararası organize suçla mücadelede AB politikasının öncelikli alanlarından birini teşkil etmektedir. Bu alanda düzenli bir koordinasyon ve Ciddi ve Uluslararası Organize

Suçlarla Mücadeleye ilişkin AB Politika Döngüsü çerçevesinde AB Organize Suçlarla Mücadele Genel Müdürlüğü Ulusal Uzmanı (EMPACT THB) ile sürekli temas söz konusudur. Bu bağlamda, AB Üye Devletleri her yıl ulusal ve uluslararası düzeyde ortak eylemleri koordine etmekte ve yürütmektedirler.

32. **Gürcistan**'da insan kaçakçılığı, ilgili hükümlerin Ceza Kanununa dahil edildiği tarih olan 2003 yılı itibarıyla suç kapsamına alınmıştır. Ardından 28 Nisan 2006 tarihinde, Gürcistan Parlamentosu, İnsan Kaçakçılığıyla Mücadele Kanunu'nu kabul etmiştir. Bu Kanun, insan kaçakçılığının önlenmesine ve insan kaçakçılığıyla mücadele edilmesine yönelik yasal ve örgütsel çerçeveyi oluşturmaktadır. Kanun kapsamında ayrıca, insan kaçakçılığı mağdurlarının hukuki statüsü de tanımlanmıştır. Aynı yıl, Gürcistan Parlamentosu, Birleşmiş Milletler Sınırışan Örgütlü Suçlarla Mücadele Sözleşmesi'ne Ek niteliğindeki Özellikle Kadın ve Çocuk Kaçakçılığı Olmak Üzere İnsan Kaçakçılığının Önlenmesine, Durdurulmasına ve Cezalandırılmasına İlişkin Birleşmiş Milletler Protokolü'nü ve Avrupa Konseyi İnsan Kaçakçılığıyla Mücadele Sözleşmesi'ni onaylamıştır. Ek olarak 2007 yılında, Gürcistan Ceza Kanunu'na, insan kaçakçılığı mağdurlarının hizmetlerinin kullanımını suç sayan bir hüküm eklenmiştir.
33. İnsan Kaçakçılığıyla Mücadele Kanunu, devlet dairelerinin, devlet memurlarının ve tüzel kişilerin insan kaçakçılığıyla mücadele bağlamındaki yetki ve sorumluluklarını ve yanı sıra insan kaçakçılığıyla mücadele faaliyetlerinin koordinasyonuna ilişkin ilke ve esasları tanımlamaktadır. Ayrıca bu Kanun, insan kaçakçılığı mağdurlarının hukuki statüsünü tanımlamakta ve insan kaçakçılığı mağdurlarına sosyal ve hukuki koruma güvencesi sağlamaktadır. Bu Kanuna göre, bir kişiye insan kaçakçılığı mağduru statüsü, bu kişinin öne sürdüğü insan kaçakçılığı vakasının soruşturulmasında kanun uygulayıcı makamlar ile işbirliği yapması şartıyla söz konusu kanun uygulayıcı makamlar tarafından verilebilmektedir. İnsan kaçakçılığı mağduru statüsü, İnsan Kaçakçılığıyla Mücadele Önlemlerinin Uygulanmasına yönelik Departmanlar Arası Koordinasyon Konseyi bünyesindeki Daimi Görev Gücü tarafından da verilebilmektedir.
34. 1 Eylül 2006 tarihli ve 53428 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile, Gürcistan, İnsan Kaçakçılığıyla Mücadele Kanunu'nun 10. Maddesi uyarınca, İnsan Kaçakçılığıyla Mücadele Tedbirlerinin Uygulanması için bir Bakanlıklararası Koordinasyon Kurulu kurulmuştur. Koordinasyon Kurulu'nun başkanı Adalet Bakanı, üyeleri ise Başsavcılık, Çalışma, Sağlık ve Sosyal Koruma Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, Dışişleri Bakanlığı, Adalet Bakanlığı ve Milli Eğitim ve Bilim Bakanlığı'nın temsilcileridir. İnsan kaçakçılığıyla mücadele çalışmalarını koordine eden bu Kurul, aynı zamanda insan kaçakçılığıyla ilgili tavsiye kararlarının hazırlanmasından da sorumludur.
35. Gürcistan İnsan Kaçakçılığıyla Mücadele Kanunu'nun 9. Maddesi uyarınca, insan kaçakçılığı mağdurlarının korunması, insan kaçakçılığı mağdurlarına yardım edilmesi ve insan kaçakçılığı mağdurlarının rehabilitasyonuna yönelik faaliyetleri etkin bir şekilde yürütmek amacıyla bir Devlet Fonu oluşturulmuştur. Devlet Fonunun faaliyetleri üzerindeki devlet denetimi, Çalışma, Sağlık ve Sosyal Koruma Bakanlığı tarafından yürütülmektedir.
36. İnsan Kaçakçılığı Ulusal Raportörlüğü Bürosu (ONR) tarafından hazırlanan **Yunanistan Cumhuriyeti** 2019-2023 Dönemi Ulusal Eylem Planı, insan kaçakçılığı faaliyetlerine karşı savunmasızlığın azaltılması, ilgili alanda çalışan profesyonellere eğitim verilmesi, kamu bilincinin artırılması, insan kaçakçılığı mağdurlarına yardım edilmesi ve insan kaçakçılığı mağdurlarının yeniden entegrasyonlarının sağlanması, cinsiyet politikalarının güçlendirilmesi, ulusal ve uluslararası aktörler arasında işbirliğinin teşvik edilmesi ve organize suçlara karşı eylemlerinin güçlendirilmesi amaçlarına yönelik önlemleri içeren çok çeşitli politika oluşturma projelerini kapsamaktadır. Ulusal Eylem Planı'nın amacı, insan kaçakçılığı suçlarının daha

etkin yargılanmasına yol açacak şekilde ceza adaleti yanıtının caydırıcılığının artırılması, insan kaçakçılığı mağdurlarının korunmasının sağlanması ve hem ulusal hem de uluslararası düzeylerdeki paydaşlar arasında insan kaçakçılığı ile mücadele alanındaki koordinasyon ve işbirliğinin güçlendirilmesidir.

37. ONR, Avrupa Konseyi Demokratik Kültürü için Referans Yeterlilikler Çerçevesi kapsamında, insan kaçakçılığı sorunu da dahil olmak üzere öğretmenlerin eğitimine yönelik olarak, Avrupa Konseyi ve Yunanistan Milli Eğitim Bakanlığı ile işbirliği içerisinde “Yeni Başlayanlar İçin İnsan Hakları” başlıklı iddialı bir proje başlatmıştır. Bu kapsamdaki ilk eğitim 2020 yılı Ocak ayında orta öğretimde görev yapan yaklaşık 130 öğretmenin katılımıyla gerçekleştirilmiştir.
38. İnsan kaçakçılığının önlenmesinde devlet kurumları ve sivil toplum arasındaki etkili ortaklığa güzel bir örnek, ONR tarafından son 5 yılda paydaşların katılımıyla yürütülen “Zinciri Kırın” ve “Sesini Yükselt” adlı halkı bilinçlendirme kampanyalarıdır. Bu iki kampanya, Yunanistan'da insan kaçakçılığı ile mücadelede yer alan sivil toplum kuruluşlarının temsilcilerini bir araya getirmiştir. 2019 yılında, "Zinciri Kırın" kampanyasının bir parçası olarak, Altyapı, Nakliye ve Ulaştırma Ağları Bakanlığı, insan kaçakçılığıyla mücadele önlemlerinin bir ay boyunca Atina Metrosu'nun ekranlarında ve halk otobüslerinde yayınlanmasını içeren bir farkındalık yaratma etkinliği düzenlemiştir. “Zinciri Kırın” kampanyasının organizasyonu, Ulusal Eylem Planı'nın en önemli önceliklerinden biridir.
39. Uluslararası Göç Örgütü (IOM) Yunanistan Ofisi, ONR ile yakın işbirliği içinde çalışmaktadır. Yerel yönetim, kamu ve özel sektör temsilcilerinin katılımıyla, göçmenler ve mülteciler dahil olmak üzere çeşitli grupları hedefleyen insan kaçakçılığı ve modern kölelik faaliyetlerine ilişkin riskler hakkında halk arasında farkındalık yaratılmasına yönelik etkinliklerin düzenlenmesini öngören Ortak Eylem Planı kabul edilmiştir. Bu alandaki ortaklıkların genişletilmesi, ONR'nin en önemli önceliklerinden biridir. Yerel/bölgesel yönetimler, özel sektör, diğer devletlerin temsilcileri ve yetkili uluslararası kuruluşlar ((GRETA/Avrupa Konseyi, Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı (OSCE), UNODC, Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği (UNHCR), IOM)) bu sürece aktif olarak katılmaktadırlar.
40. **Moldova Cumhuriyeti'nin 2018-2023 Dönemi İnsan Kaçakçılığını Önleme ve Mücadele Ulusal Stratejisi** kapsamlı bir çalışma sonucunda geliştirilmiş olup, insan kaçakçılığının önlenmesine, insan kaçakçılığı mağdurlarına sosyal koruma ve yardım sağlanmasına, insan kaçakçılığı suçlarının kovuşturulmasına ve yargılanmasına yönelik tedbirleri içermektedir. 2018-2023 Dönemi İnsan Kaçakçılığını Önleme ve Mücadele Ulusal Stratejisi'nin 2018-2020 Döneminde Uygulanmasına ilişkin İlk Eylem Planı, sınır polis memurlarının ve diğer kolluk kuvvetlerinin insan kaçakçılığı mağdurlarının tespitine yönelik olarak eğitilmelerini ve insan kaçakçılığı ile ilgili ceza davalarının kayıtlarına ilişkin veri tabanının güncellenmesini içermektedir. 2018-2023 Dönemi İnsan Kaçakçılığını Önleme ve Mücadele Ulusal Stratejisi kapsamındaki faaliyetler uluslararası 4P ilkeleri temelinde belirlenmiştir. Bu ilkeler; insan kaçakçılığının önlenmesi, insan kaçakçılığı mağdurlarının korunması, insan kaçakçılığı suç ve suçlarının kovuşturulması ve insan kaçakçılığı ile mücadele alanında işbirliğine gidilmesi ilkeleridir. Moldova Cumhuriyeti'nde insan kaçakçılığı ile mücadelenin başlıca boyutları; insan kaçakçılığı faaliyetlerinin organizatörlere ceza davası açılması; insan kaçakçılığı mağdurlarının korunması; insan kaçakçılığı faaliyetlerinin/mağdurlarının öngörülmesi ve insan kaçakçılığı faaliyetlerinin önlenmesi olarak belirlenmiştir.
41. Moldova Cumhuriyeti, sivil toplum ve uluslararası yapılarla işbirliği içinde, kurumsal ve yasal mekanizmalara dayalı bir insan kaçakçılığıyla mücadele politikası izlemektedir. İnsan kaçakçılığıyla mücadeleyi düzenleyen yasal çerçeve, Moldova Cumhuriyeti Ceza Kanunu, İnsan Kaçakçılığının Önlenmesi ve Bastırılması Hakkındaki Kanun, İnsan Kaçakçılığı Mağdurlarının

ve Potansiyel İnsan Kaçakçılığı Mağdurlarının Korunması ve Bunlara Yardım Sağlanmasına Yönelik Ulusal Sevk Sistemi Stratejisinin Onaylanması Hakkındaki Karar, Moldova Cumhuriyeti Yabancılar Rejimi Kanunu, İnsan Kaçakçılığı Mağdurlarına ve Potansiyel İnsan Kaçakçılığı Mağdurlarına Yönelik Yardım ve Koruma Merkezi Kurulmasına İlişkin Kararname, ve İnsan Kaçakçılığı Mağdurlarına ve Potansiyel İnsan Kaçakçılığı Mağdurlarına Koruma ve Yardım Sağlanmasına Yönelik Ulusal Sevk Sistemi Stratejisinin Uygulanmasına İlişkin Eylem Planı.

42. Ayrıca insan kaçakçılığını önlemeye yönelik tedbirler kapsamında, insan kaçakçılığı faaliyetlerinin hedefi konumundaki risk gruplarının savunmasızlıklarının azaltılması da amaçlanmaktadır. Bu bağlamda, insan kaçakçılığını önleme ve insan kaçakçılığıyla mücadele faaliyetlerini koordine etmek üzere insan kaçakçılığı alanında Hükümetin kalıcı bir danışma organı niteliğindeki İnsan Kaçakçılığıyla Mücadele Ulusal Komisyonu kurulmuştur. Bu Komisyon, kolluk kuvvetleri ve insan kaçakçılığını önlemek ve insan kaçakçılığıyla mücadele etmek için faaliyetler yürüten diğer yapılar dahil olmak üzere çeşitli devlet makamlarının temsilcilerini içerir. Ayrıca Komisyon, İnsan Kaçakçılığının Önlenmesi ve İnsan Kaçakçılığıyla Mücadele Ulusal Planı'nda öngörülen tedbirlerin ve insan kaçakçılığının önlenmesi ve insan kaçakçılığıyla mücadele alanındaki mevzuat hükümlerinin kamu kurum ve kuruluşları tarafından uygulanmasını izler; ulusal düzeyde insan kaçakçılığının boyutu, mevcut durumu ve ilgili trendler hakkında bilgi toplar ve bu bilgileri analiz eder; insan kaçakçılığının önlenmesi ve insan kaçakçılığıyla mücadele ve insan kaçakçılığı mağdurlarının korunması alanlarındaki mevzuatın iyileştirilmesi için öneriler geliştirir; genel nüfusu insan kaçakçılığı sorunu ve bu olguyla ilişkili sosyal tehlikeler hakkında bilgilendirmek için kampanyalar düzenler; Ulusal Plan'da öngörülen faaliyetlerinin uygulanması için faaliyetlerin bölgesel komisyonlar ve uzmanlaşmış kurumlar tarafından uygulanmasını ve yanı sıra insan kaçakçılığının önlenmesi ve insan kaçakçılığıyla mücadele ile ilgili diğer hususları koordine eder; ve Ulusal Plan'ın uygulanmasını değerlendirir ve periyodik olarak izler ve sonuçları hakkında Hükümeti ve sivil toplumu bilgilendirir.
43. İnsan kaçakçılığının önlenmesinde öncelikli husus, insan kaçakçılığının önlenmesinden ve insan kaçakçılığıyla mücadeleden sorumlu çeşitli kurumlarla etkileşimin geliştirilmesi amacı doğrultusunda ortaklarla işbirliğinin güçlendirilmesidir. Kalkınma ortakları ((OSCE, IOM Moldova Misyonu, La Strada Uluslararası Merkezi, Ulusal Çocuk İstismarını Önleme Merkezi (CNPAC), Uluslararası Göç Politikası Geliştirme Merkezi (ICMPD)), insan kaçakçılığı alanında çalışan profesyonellere yönelik olarak kapasite geliştirme desteği sağlamaktadır. Söz konusu kapsamda yürütülen faaliyetler arasında, genel nüfusun insan kaçakçılığı ile ilişkili riskler ve insan kaçakçılığı faaliyetlerinin sonuçları hakkında bilgilendirilmesi, ilgili bilgi materyallerinin geliştirilmesi, hazırlanması ve dağıtılması, vb. faaliyetler yer almaktadır.
44. 678/2001 sayılı **Romanya** İnsan Kaçakçılığının Önlenmesi ve İnsan Kaçakçılığı ile Mücadele Kanunu, insan haklarının ihlalini ve insan onuru ve bütünlüğünün kötüye kullanılmasını içeren insan kaçakçılığının önlenmesi ve insan kaçakçılığıyla mücadele ile ilgili sorunların çözülmesi ve insan kaçakçılığı mağdurlarına koruma ve sosyal yardım sağlanması amacını gütmektedir. Romanya'nın insan kaçakçılığı mağdurlarına destek ve yardım sağlanmasını öngören yasal çerçevesi şu belgelerden oluşmaktadır: 272/2004 sayılı Çocuk Haklarının Korunması ve Geliştirilmesi Hakkındaki Kanun; 248/2005 sayılı Romanya Vatandaşlarının Yurt Dışında Serbest Dolaşımı Hakkındaki Kanun; 135/2010 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu; ve 286/2009 sayılı Romanya Ceza Kanunu.
45. 2018-2022 Dönemi Ulusal İnsan Kaçakçılığıyla Mücadele Stratejisi ve söz konusu stratejinin uygulanmasına ilişkin 2018-2020 Dönemi Ulusal Eylem Planı, 2018 yılı Ekim ayı tarihli ve 861/31 sayılı Hükümet Kararı ile onaylanmıştır. Stratejinin genel hedefleri şunlardır: insan kaçakçılığının önlenmesine yönelik tedbirlerin güçlendirilmesi ve çeşitlendirilmesi; insan kaçakçılığı mağdurlarının topluma yeniden entegre edilebilmeleri için insan kaçakçılığı

mağdurlarına sağlanan sosyal koruma ve sosyal yardımların kalitesinin iyileştirilmesi; insan kaçakçılığı ve çocuk ticareti suçlarının soruşturulmasına yönelik mevcut kapasitenin geliştirilmesi; insan kaçakçılığı ile ilgili olarak yayımlanan bilgilerin kalitesinin artırılması; insan kaçakçılığıyla mücadelede görev alan ilgili ulusal ve uluslararası paydaşlar arasındaki işbirliğinin geliştirilmesi ve genişletilmesi; ve yanı sıra insan kaçakçılığının önlenmesine, insan kaçakçılığı ile mücadeleye ve de insan kaçakçılığı güzergahlarının varış noktasında bulunan ülkelerindeki Romanya vatandaşlarının korunmasına yönelik diplomatik eylemlerin kuvvetlendirilmesi.

46. İnsan Kaçakçılığıyla Mücadele Ulusal Ajansı (ANITP), insan kaçakçılığı politikalarının uygulanmasında odak noktasını oluşturan ve insan kaçakçılığının önlenmesine, insan kaçakçılığı faaliyetlerinin izlenmesine ve insan kaçakçılığı mağdurlarına koruma ve yardım sağlanmasına yönelik olarak faaliyetler yürüten başlıca kurumdur. Ajans, ulusal raportör sıfatıyla hareket ederek, insan kaçakçılığıyla mücadelede devlet yapılarının ve sivil toplum kuruluşlarının faaliyetlerinin ulusal düzeyde kontrolünü sağlamakta ve bu amaçla, İçişleri Bakanlığı birimleri ve yanı sıra diğer bakanlıklar ve merkezi kamu idaresinin uzmanlaşmış organları, yerel özyönetim organları, devlet kurumları ve yerli ve yabancı sivil toplum kuruluşları, uluslararası kuruluşlar, diğer tüzel kişiler ve bireysel vatandaşlar ile işbirliği yapmaktadır.
47. Söz konusu kapsamda ANITP'in 2020 yılı içerisinde başlattığı farkındalık kampanyaları şunlardır: çevrimiçi platformlar aracılığıyla iş arayanlar arasında farkındalık yaratılmasının amaçlandığı "Mükemmel İş - Tek Yönlü Yanılsama" çevrimiçi kampanyası; ELiberation Association (e-Kurtuluş Derneği) tarafından ANITP de dahil olmak üzere çeşitli kurum ve sivil toplum kuruluşlarının desteğiyle yürütülen "Munca.info" kampanyası; ve Sınır Polisi Genel Müfettişliği ile işbirliği içerisinde yürütülen ve 2021 yılı Mart ayına kadar sürecek olan "İnsan Kaçakçılığına Engel Olun, Çünkü İnsanlar Önemlidir!" Kampanyası.
48. İnsan kaçakçılığıyla mücadele konusu, **Rusya Federasyonu** tarafından kişisel güvenliğin ve temel insan hak ve özgürlüklerinin gözetilmesinin ayrılmaz bir parçası olarak görülmektedir. Rusya, Sınıraşan Örgütlü Suçlara Karşı BM Sözleşmesi'ne ve bu Sözleşme'ye Ek niteliğindeki Özellikle Kadın ve Çocuk Kaçakçılığı Olmak Üzere, İnsan Kaçakçılığının Önlenmesine, Durdurulmasına ve Cezalandırılmasına İlişkin Protokole ve Kara, Deniz ve Hava Yoluyla Göçmen Kaçakçılığına Karşı Protokole; BM İnsan Kaçakçılığı'nın ve Fuhuş Amacıyla İstismarın Önlenmesi Sözleşmesi'ne; 7 Aralık 1953 tarihindeki Protokolle tadil edildiği şekliyle Köleliğe İlişkin BM Sözleşmesi'ne; ve BM Köleliğin, Köle Ticaretinin ve Kölelik Benzeri Yerleşmiş Gelenek ve Uygulamaların Kaldırılması Ek Sözleşmesi'ne taraftır.
49. Rusya Federasyonu'nun insan kaçakçılığı ve köle işçiliği ile mücadeleye ilişkin uluslararası belgelerin hükümlerini ulusal mevzuata aktarma yükümlülüğünün bir parçası olarak, 2003 yılında bireylerin alım satımı, insan kaçakçılığı, vb. diğer faaliyetler cezai sorumluluk kapsamına alınmıştır. Rusya Federasyonu Ceza Kanununda, insan kaçakçılığı ile ilgili olarak 15'ten fazla suç tanımlanmıştır.
50. 31 Temmuz 2020 tarihinde tadil edildiği şekliyle, Rusya Federasyonunda Çocuk Haklarının Temel Teminatlarına İlişkin Federal Kanun uyarınca, federal ve bölgesel hükümet organları ve yanı sıra yerel makamlar, yetkileri dahilinde, çocuk kaçakçılığı ve çocuk istismarı ile mücadeleye ve yanı sıra çocuk kaçakçılığı ve (veya) çocuk istismarı mağdurlarına, ebeveynlerine (ebeveynleri dışındaki velilere) gerekli pedagojik, psikolojik, tıbbi ve hukuki yardımın sağlanmasına yönelik tedbirler almaktan sorumlu olup, bu sorumluluklarının yerine getirilmesinde kamu dernekleri (kuruluşlar) ve diğer kar amacı gütmeyen kuruluşlardan yardım almaları da mümkün kılınmıştır.

51. İnsan kaçakçılığı ile mücadelenin önemli bir unsuru da, yasal garantilere dayalı olarak insan kaçakçılığı mağdurlarının korunması sistemidir. Rusya Federasyonu Ceza Muhakemesi Kanunu, insan kaçakçılığı mağduru olan veya bu suç faaliyetiyle ilgili bilgileri barındıran kişilerin haklarının güvence altına alınmasına ve korunmasına yönelik normlar içermektedir.
52. İnsan kaçakçılığı mağdurlarının rehabilitasyonuna yönelik olarak başlıca kar amacı gütmeyen bireysel kuruluşlar tarafından yürütülen faaliyetlere dikkat edilmektedir. 2013 yılında, St. Petersburg şehrinde insan kaçakçılığı mağdurlarının geçici ikamet ve sosyal rehabilitasyonu için bir sığınma evi açılarak, bu bölgedeki insan kaçakçılığı mağdurlarına kapsamlı rehabilitasyon yardımı sağlanmıştır. 60'tan fazla ülke ile imzalanan suçla mücadelede işbirliğine ilişkin hükümetler arası ve kurumlar arası anlaşmalar kapsamındaki işbirliği alanlarından biri de insan kaçakçılığı ile mücadeleyle ilişkin konulardır.
53. Rusya Federasyonu'nun 2019-2025 Dönemi Devlet Göç Politikası Kavramı, insan ticareti ve göçmen kaçakçılığı ile mücadele tedbirlerini içermektedir. 2017-2022 Dönemi Kadınlara Yönelik Ulusal Eylem Stratejisi, kadınların cinsel istismarının ve insan kaçakçılığının ortadan kaldırılmasına yönelik tedbirlerin geliştirilmesini ve uygulanmasını ve bu türden suçlara karşı toplum nezdinde güçlü bir tepkinin verilmesini öngörmektedir.
54. **Sırbistan Cumhuriyeti**'nde, Başta Kadın ve Çocuk Kaçakçılığı Olmak Üzere İnsan Kaçakçılığının Önlenmesi, İnsan Kaçakçılığıyla Mücadele Edilmesi ve İnsan Kaçakçılığı Mağdurlarının Korunması 2017-2022 Dönemi Stratejisi kapsamındaki istatistiksel analizler, çocuk mağdur sayısının ve yanı sıra ev içi insan kaçakçılığı mağdurlarının sayılarının arttığını göstermektedir. İçişleri Bakanlığı, Maliye Bakanlığı, Adalet Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, Çalışma, İstihdam, Gaziler ve Sosyal İşler Bakanlığı ve Milli Eğitim Bakanlığı olmak üzere 6 bakanlıktan, İnsan Kaçakçılığıyla Mücadele Faaliyetleri Koordinasyon Ofisinden, İnsan Kaçakçılığıyla Mücadele Ulusal Koordinatörlüğünden ve İnsan Kaçakçılığıyla Mücadele Çalışma Grubundan oluşan İnsan Kaçakçılığı ile Mücadele Konseyi 2010 yılı Mart ayından bu yana faaliyet göstermektedir.
55. Ciddi ve Organize Suç Tehdidi Değerlendirme Raporu - SOCTA (2019), Sırbistan Cumhuriyeti Hükümeti'nin insan kaçakçılığına yönelik stratejik bir belgesidir. Bu belgeye göre, Sırbistan Cumhuriyeti'nde yurt içi insan kaçakçılığı faaliyetleri daha baskındır. Aynı belgeye göre, başlıca cinsel sömürü ve zorla çalıştırma, zorla dilendirme ve zorla suç faaliyetlerini yaptırma amacıyla gerçekleştirilen söz konusu yurt içi insan kaçakçılığı faaliyetlerinin mağdurlarını çoğunlukla (%93) yerli vatandaşlar oluşturmaktadır. 2012 yılı Nisan ayında, insan kaçakçılığı mağdurlarına sosyal yardım sağlanması, insan kaçakçılığı mağdurlarının tespiti ve insan kaçakçılığı mağdurlarının korunmasının koordinasyonu amacıyla bir cumhuriyet kurumu olarak İnsan Kaçakçılığı Mağdurlarını Koruma Merkezi kurulmuştur.
56. 16 Aralık 2019 tarihinde, Sırbistan Cumhuriyeti Milli Meclisinde, emniyet, başsavcılık, Sosyal Hizmet Merkezi, eğitim, Sivil Toplum Kuruluşları (STK'lar), Sırbistan Cumhuriyeti Mülteciler ve Göç Komiserliği, IOM, Cumhuriyet Sosyal Koruma Sekreterliği, reel yönetim organları, Sırbistan Cumhuriyeti Milli Meclisi üyeleri ve ilgili diğer kurum ve kuruluşların temsilcilerinin katılımıyla, "Sırbistan'da İnsan Kaçakçılığı Mağdurlarının Tespitine Yönelik Mesleki Prosedürün İyileştirilmesi" Konferansı düzenlenmiştir. İçişleri Bakanlığı, Avrupa Konseyi ile işbirliği içerisinde, Batı Balkanlar ve Türkiye'ye yönelik Yatay Fon kapsamında "Sırbistan'da İnsan Kaçakçılığının Önlenmesi ve İnsan Kaçakçılığı ile Mücadele" projesini hayata geçirmiştir. Ek olarak, 7 Mayıs 2018 tarihinde, iş gücü sömürüsü bağlamında insan kaçakçılığının önlenmesi ve bastırılmasına yönelik olarak, özel sektör katılımcıları için bir yuvarlak masa toplantısı düzenlenmiştir. 2020 yılı Şubat ayında "Güçlü Yönler, Zayıf Yönler, Fırsatlar ve Tehditler

(SWOT) Analizi Araçları Kullanılarak İnsan Kaçakçılığı Mağdurlarına Yönelik Standart Çalışma Prosedürlerinin Güncellenmesi” konulu seminer düzenlenmiştir.

57. İçişleri Bakanlığı, Avrupa Konseyi ile işbirliği içerisinde, Batı Balkanlar ve Türkiye’ye yönelik Yatay Fon kapsamında, “Sırbistan’da İnsan Kaçakçılığının Önlenmesi ve İnsan Kaçakçılığı ile Mücadele” projesinin ikinci aşamasını uygulamaya devam etmiştir. İş gücü sömürüsü amacıyla gerçekleştirilen insan kaçakçılığı faaliyetlerine yönelik olarak farkındalığın artırılmasına ve yanı sıra insan kaçakçılığıyla mücadelede multidisipliner yaklaşımın güçlendirilmesine yönelik faaliyetler halihazırda devam etmektedir. “Sırbistan’da İnsan Kaçakçılığının Önlenmesi ve İnsan Kaçakçılığı ile Mücadele” projesinin ikinci aşaması, aynı zamanda sağlık ve eğitim çalışanlarının insan kaçakçılığı vakalarını tanıyabilmeleri ve uygun şekilde yanıt verebilmeleri için eğitilmelerini amaçlamaktadır. Projenin 2022 yılı Mayıs ayına kadar devam etmesi planlanmaktadır.
58. **Türkiye** Büyük Millet Meclisi, insan kaçakçılığının tanımlanması ile ilgili olarak Türk Ceza Kanununda gerekli değişiklikleri yapmıştır. Ayrıca, fiziksel ve psikolojik tedaviye ihtiyaç duyan insan kaçakçılığı mağdurları hakkındaki Bakanlar Kurulu’nun 2003/6565 sayılı Kararı, 2003 yılında kabul edilmiştir.
59. 2020 yılında insan kaçakçılığını önlenmesine yönelik olarak çeşitli önlemler alınmıştır. İnsan Kaçakçılığı ile Mücadele Koordinasyon Komisyonu, insan kaçakçılığı suçunun önlenmesine ve insan kaçakçılığı ile mücadele edilmesine yönelik olarak bir strateji geliştirilmesi ve yanı sıra eylem planlarının hazırlanması ve devlet kurumları, uluslararası kuruluşlar ve sivil toplum kuruluşları arasında koordinasyonun sağlanması için çalışmaktadır. Komisyon, İçişleri Bakanı Yardımcısı’nın başkanlığında yılda bir kez toplanmaktadır. Komisyon, Yargıtay, Adalet Bakanlığı, Dışişleri Bakanlığı, Milli Eğitim Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, Ticaret Bakanlığı, Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, Kültür ve Turizm Bakanlığı, Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu, Emniyet Genel Müdürlüğü, Jandarma Genel Komutanlığı, Sahil Güvenlik Komutanlığı, Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğü ve uluslararası kuruluşlar, belediyeler ve sivil toplum kuruluşlarının temsilcilerinden oluşmaktadır.
60. Sivil örgütler ve kuruluşlar, insan kaçakçılığı ile mücadele alanında eğitimler ve bilinçlendirme kampanyaları düzenlemiştir. Bu çerçevede sadece kamu kurum ve kuruluşları tarafından toplam 2.382 kişiye eğitim ve farkındalık faaliyeti düzenlenmiştir. İnsan kaçakçılığı suçuna kamuoyunun dikkatini çekmek amacıyla kamu spotları hazırlanmış, zorla çalıştırma ve çocuk istismarı konusunda “Benim Sesim Ol” etiketiyle sosyal medya paylaşımlarında bulunulmuştur. Yürütülen bu kampanya ile 1 milyondan fazla kişiye ulaşılmıştır. Göç İdaresi Genel müdürlüğü tarafından 2016-2020 yılları arasında toplam 20.335 kişi ile görüşülmüş, ortaya çıkan sonuçlar ışığında politikalar geliştirilmeye çalışılmıştır.
61. Türkiye, insan kaçakçılığı mağdurlarına yönelik fiziki, maddi ve psikolojik destek sunmaktadır. Türk vatandaşı veya yabancı ayrımı gözetmeksizin insan ticareti mağdurlarının kalabileceği 3 tane sığınma evi tahsis edilmiştir. İnsan kaçakçılığı mağdurları talep etmeleri halinde ülkelerine destekli gönüllü ve güvenli geri dönüşleri sağlanmaktadır. Türkiye’de kalmayı tercih eden mağdurlara, öncelikle sağlık taramaları yapılmakta, varsa çocukları uygun okullara yerleştirilmekte, psiko-sosyal destek sağlanmakta, meslek edindirme veya Türkçe dil kurslarına gönderilmekte ve aylık düzenli olarak maddi destek sağlanmaktadır.
62. Türkiye, Azerbaycan Cumhuriyeti, Gürcistan, Moldova Cumhuriyeti ve Ukrayna da dahil olmak üzere birçok ülke ile insan kaçakçılığı ile mücadele ve güvenlik alanlarında işbirliği anlaşmaları imzalamıştır. Bu anlaşmaların tamamında yasa dışı göç ve insan ticaretiyle mücadelede işbirliği tesis edilmesine ilişkin hükümler bulunmaktadır.

63. **Ukrayna**'da insan kaçakçılığı ile mücadele alanındaki devlet politikası Ukrayna Hükümeti tarafından geliştirilmektedir. Ukrayna Devlet Başkanı'nın 5 Ağustos 2020 tarihli ve 306/2020 sayılı Kararı ile, Sosyal Politikalar Bakanlığı, insan kaçakçılığıyla mücadele alanında diğer bakanlıkların ve dairelerin faaliyetlerini koordine etmekten sorumlu birim olarak belirlenmiştir. İnsan kaçakçılığıyla mücadeleye ilişkin devlet politikasının temel esasları, Ukrayna “İnsan Kaçakçılığı ile Mücadele” Kanununda belirtilmiştir. Bu bağlamda Ukrayna Hükümeti, insan kaçakçılığıyla mücadele alanında devlet kontrolünü güçlendirmek adına ihtiyaç duyulan çalışmaları yeterli düzeyde yürütmektedir. Halihazırda 2021-2025 dönemine ilişkin İnsan Kaçakçılığıyla Mücadele Taslak Devlet Sosyal Programı hazırlanmış olup, değerlendirilmek üzere Ukrayna Bakanlar Kurulu'na sunulmuştur.
64. 2020 yılına kadarki dönemde İnsan Kaçakçılığıyla Mücadele Devlet Sosyal Programı Eylem Planı kapsamında uygulanacak önlemler arasında; yürütme makamları, uluslararası kuruluşlar, kamu dernekleri ve insan kaçakçılığıyla mücadele alanında çeşitli işlevleri yerine getiren diğer tüzel kişiler arasındaki etkileşimin etkinliğinin güçlendirilmesi; insan kaçakçılığı durumuna düşme risklerinden kaçınmanın yolları ve halk arasında güvenli davranış becerilerinin geliştirilmesi konusunda yardım alma olasılıkları hakkında halkın bilinç düzeyinin artırılması; özellikle kolluk kuvvetlerinde ve yargı sistemlerinde çalışan devlet yetkilileri olmak üzere, devlet makamlarında çalışanların mesleki yeterlilik düzeylerinin artırılması; insan kaçakçılığı mağdurlarına yönelik önyargının azaltılması ve insan kaçakçılığıyla mücadele alanında tedbirler alan yürütme makamlarına yönelik güven düzeyinin artırılması; halkın kolluk kuvvetlerine ve yargı sistemlerine yönelik güven düzeyinin artırılması; insan kaçakçılığı mağdurlarına yardım sağlanması için yeterli sosyal korumanın tesis edilmesi; ve insan kaçakçılığı düzeyini en aza indireyecek önlemlerin uygulanması gibi önlemler yer almaktadır.
65. İnsan kaçakçılığı mağdurlarına yardım sağlanması bağlamında mevzuatın iyileştirilmesi amacıyla; yurtdışında istihdam sağlanmasına yönelik aracılık hizmetlerinin sağlanması biçimindeki ekonomik faaliyetlerin uygulanmasına yönelik koşullar iyileştirilmiştir; yurt dışında istihdam edilen kişilerin haklarının korunması artırılmıştır; ilgili hükümet kararnamelerinin kabul edilmesiyle lisans sahiplerinin ilgili sorumlulukları güçlendirilmiştir; ve çocukların haklarını korumayı amaçlayan yasal ve düzenleyici eylemler iyileştirilmiştir. Reşit Olmayanların Cinsel Özgürlüğüne ve Cinsel Dokunulmazlığına Karşı İşlenen Suçlardan Hüküm Giymiş Kişilere Yönelik Birleşik Sicil Kayıt Sistemi yürürlüğe sokulmuştur; reşit olmayanların cinsel özgürlüklerine ve cinsel dokunulmazlığına karşı işlenen suçlara ilişkin cezai sorumluluk artırılmıştır; ve insan kaçakçılığını önleme mekanizmasının iyileştirilmesini, insan kaçakçılığı ile ilgili olarak suç işleyen kişilerin tespitinin etkinliğinin artırılmasını, insan kaçakçılığı mağdurlarının haklarının korunmasını ve insan kaçakçılığı mağdurlarına yardım sağlanmasını amaçlayan normatif yasal işlem taslakları geliştirilmiştir.
66. Sosyal Politika Bakanlığı ve insan kaçakçılığı ile mücadeleye yönelik önlemleri uygulayan birimler, faaliyetlerini mevcut mevzuat normları uyarınca gerçekleştirirler. Söz konusu mevzuat normları başlıca; sonradan değiştirildiği şekliyle, 22 Ağustos 2012 tarihli ve 783 sayılı “İnsan Kaçakçılığıyla Mücadelede Yer Alan Aktörlerin Etkileşimine İlişkin Prosedürün Kabulü Hakkındaki” Ukrayna Bakanlar Kurulu Kararı; ve sonradan değiştirildiği şekliyle, 24 Şubat 2016 tarihli ve 111 sayılı “2020 yılına Kadar Olan Dönemde İnsan Kaçakçılığıyla Mücadele Edilmesine Yönelik Devlet Sosyal Programının Onaylanması Hakkındaki” Ukrayna Bakanlar Kurulu Kararı'dır.

Parlamentoların Rollerini

67. Parlamentolar ve parlamenterler, insan kaçakçılığı ve ilgili suçlarla mücadele faaliyetlerinde, uluslararası normatif hukuk araçlarının detaylandırılmasına katılım, uluslararası hükümetler arası

ve sivil toplum kuruluşlarıyla işbirliğinin genişletilmesi, kanun yaptırımının güçlendirilmesi ve bilgi ve deneyim alışverişinin geliştirilmesi gibi kilit alanlarda, ulusal mevzuat ve uluslararası hukuk belgelerinin rehberliğinde, yasama çalışmalarını yürütmektedirler.

68. Karadeniz Ekonomik İşbirliği Parlamenter Asamblesi, kuruluşundan itibaren insan kaçakçılığıyla mücadele ile ilgili konuları müzakere etmekte ve ilk toplantılarından bu yana insan kaçakçılığı olgusunun önemli sosyal yönlerini de ayrıca incelemektedir. Asamble, insan kaçakçılığına karşı sosyal uyumun güçlendirilmesi ve yanı sıra insan haklarının gözetilmesinin sağlanması ve insan kaçakçılığı mücadelede uluslararası standartların uygulanması yönünde Üye Devletlere çağrıda bulunan bir dizi rapor ve tavsiye kararı* hazırlamıştır.
69. Parlamentolar, insan kaçakçılığının önlenmesi ve kamu kurumlarının insan kaçakçılığı ile mücadele faaliyetlerinde hem hükümet hem de sivil toplum kuruluşlarının temsilcilerinin katılımıyla söz konusu faaliyetler bağlamındaki performanslarının düzenli olarak değerlendirilmesi yoluyla geniş hesap verebilirlik ve şeffaflıklarının sağlanması için her türlü yasama belgesinin, politikanın ve diğer önlemlerin kabul edilmesinde özel bir role sahiptirler.
70. İlgili parlamento komisyonlarının çalışmalarında, ulusal mevzuatın insan kaçakçılığı ile ilgili uluslararası yasal araçlarla ve insan haklarına ilişkin uluslararası sözleşmelerle tutarlılığının ve uygunluğunun sağlanması amacı doğrultusunda mevcut kanunların revizyonuna özel bir önem atfedilmektedir.
71. Parlamentoların ülke içinde insan kaçakçılığı mağdurlarının takip edilmesinde ve hükümetin insan kaçakçılığı mağdurlarının korunmasına ilişkin sosyal politikaları uygulamasının izlenmesinde kamu denetçileri ve sivil toplum temsilcileriyle istişarelerini artırması ayrıca önemli ve gereklidir.
72. Salgın sırasında, devlet makamlarının sistemli bir yaklaşım benimsemelerinin ve toplumun en savunmasız üyelerine yönelik olarak sosyal eşitliğin sağlanması noktasında sorumluluk alınması ve olası kaynaklarının kullanımı açısından devlet makamlarının hazır olmalarının sağlanması gerekmektedir. Parlamentolar söz konusu bağlamda da özel bir öneme sahiptirler.
73. Ulusal sosyal koruma sistemlerinin kapasitesinin artırılabilmesi ve sürdürülebilir kalkınma için yeni bir strateji geliştirilebilmesi için ulusal mevzuatı güçlendirecek tedbirlerin alınması gereklidir. Salgın sırasında, parlamentolar ve parlamenterler, ihtiyaç sahipleri gözetilerek hedefli bir şekilde yardım sağlanabilmesi için devlet makamlarının ve yetkililerinin yüksek düzeyde seferber edilmesini sağlamalıdır.
74. Vatandaşların kamu kurumlarına duyduğu güvenin yanı sıra şeffaflık ve sosyal uyum, toplumun insan kaçakçılığının önlenmesi noktasındaki istekliliğini artırır. Dolayısıyla, toplumun tüm kesimlerinin katılımının sağlanması önemlidir. Parlamentolar, salgın kaynaklı krizden sonraki dönemde daha sürdürülebilir bir topluma ulaşılmasını sağlayacak yasal bir çerçeve sağlamalıdır.

---

* KEİPA Üye Ülkeleri Arasında Organize Suçla Mücadelede İşbirliği hakkındaki Rapor ve 15/1996 sayılı Tavsiye Kararı; Karadeniz Sözleşmesinin Organize Suç ve Terörizm Hususlarındaki Temel Prensipleri hakkındaki Rapor ve 17/1996 sayılı Tavsiye Kararı; İnsan Kaçakçılığı İle Mücadelenin Yasal Çerçevesi hakkındaki Rapor ve 35/1999 sayılı Tavsiye Kararı; KEİ Üye Ülkelerinde Çocukların Sosyal Korunmasının Yasal Çerçevesi hakkındaki Rapor ve 41/1999 sayılı Tavsiye Kararı; İşsiz İnsanların Topluma Yeniden Bütünleşmesi hakkındaki Rapor ve 67/2002 sayılı Tavsiye Kararı; KEİ Üye Devletlerinde Yoksullukla Mücadele hakkındaki Rapor ve 74/2003 sayılı Tavsiye Kararı; KEİ Ülkeleri Arasında Organize Suçla Mücadele Konusundaki Anlaşmaların Uygulanması hakkındaki Rapor ve 124/2011 sayılı Tavsiye Kararı; KEİ Üye Devletlerinde Sosyal Hak Reformları hakkındaki Rapor ve 130/2012 sayılı Tavsiye Kararı; ve Ekonomik Gelişim ve Sosyal Entegrasyon İçin Yasal Çerçevenin Güçlendirilmesinde Parlamentoların Rolü hakkındaki Rapor ve 156/2017 sayılı Tavsiye Kararı.

75. Parlamentolar, insan kaçakçılığına ilişkin risk değerlendirmesi ve insan kaçakçılığını önlemeye yönelik yaklaşımın detaylandırılması konularında halkla diyalogun ve işbirliğinin teşvik edilmesinde mihenk taşı görevi görürler. Ayrıca parlamentolar, insan kaçakçılığı sorununun anlaşılmasını arttırmak amacıyla halkın bilinçlendirilmesi sürecinde de önemli bir rol oynarlar.
76. Karşılıklı hukuki yardım ve suçluların iadesine, ayrıca insan kaçakçılığı mağdurlarına koruma ve yardım sağlanmasına ve insan kaçakçılığı mağdurlarının ülkelerine geri gönderilmelerine yönelik ikili ve çok taraflı anlaşmaların uygun şekilde hazırlanması ve onaylanması önemlidir.
77. İnsan kaçakçılığının öngörülmesi ve önlenmesi bağlamında sadece ortaklaşa gerçekleştirilen uygulamalar sırasında değil, aynı zamanda uluslararası forumlar kapsamında da en iyi uygulamaların değişimi sağlanmalıdır. Bu nedenle, uluslararası ve bölgesel düzeylerde parlamentolar arası işbirliğinde daha fazla tutarlılığın sağlanması büyük önem taşımaktadır.

III. SONUÇLAR

78. Dünyadaki insan hareketliliği giderek daha da artmaktadır. Daha iyi bir yaşam arayışı içerisinde ya da sadece yaşadıkları mevcut koşullar nedeniyle insanlar köylerden şehirlere ve şehirlerden diğer ülkelere taşınmaktadır. Birçoğu zorluklara rağmen yeni işler bulmayı ve yeni hayatlar kurmayı başarmakta iken, bazıları da insan kaçakçılarının ağına düşmektedir. Salgının neden olduğu ve halihazırda devam eden kriz, sosyal sorunların üstesinden gelmek ve insan kaçakçılığına karşı eylemlerini güçlendirmek amacıyla önlemler alan ülkeler için mevcut durumu daha da karmaşık hale getirmektedir.
79. İnsan kaçakçılığı sorununa ve insan kaçakçılığı ile mücadele noktasında kolluk kuvvetlerinin etkinliğine yönelik artan ilgiye rağmen, son derece karlı bir suç faaliyeti olan insan kaçakçılığı tüm dünya toplumu için acil olarak ele alınması gereken bir sorun olmaya devam etmektedir. İnsan kaçakçılığı suçu, iç göç ve çalışma mevzuatındaki boşluklardan yararlanmak isteyen suçlular ve kişiler tarafından desteklenmektedir. Bu iyi tasarlanmış ve muazzam karlar yaratan uluslararası yasadışı faaliyet, kârlılık açısından suç türleri arasında ilk sırada gelmektedir.
80. Ulusal ve çok taraflı düzeylerde alınan büyük ölçekli önlemlerle, insan kaçakçılığının ülkeler ve bölgeler sathında yayılmasının tam olarak engellenmesi mümkün olmamaktadır. Sistemli çözümlerin insan kaçakçılığının önlenmesi noktasındaki etkililiği, hükümetler arasındaki etkili ortaklıklara ve uluslararası ve bölgesel kuruluşların desteğine bağlıdır. İnsan kaçakçılığı konusunda kamuoyu görüşünün değiştirilmesinin ve insan kaçakçılığı mağdurlarının sosyal rehabilitasyonunun ve yeniden entegrasyonunun sağlanmasının amaçlandığı net bir eylem programına ihtiyaç vardır.
81. Karadeniz Ekonomik İşbirliği Parlamenter Asamblesi ve Karadeniz Ekonomik İşbirliği Örgütü, yetkileri dahilinde, insan kaçakçılığıyla mücadele de dahil olmak üzere bölgedeki ekonomik işbirliğine ilişkin güncel konular hakkında bir dizi çok taraflı belge geliştirmiştir. Bununla birlikte, hem bireysel olarak devletler bazında hem de bölgesel düzeyde daha kararlı eylemlere ihtiyaç vardır.
82. Eğitim faaliyetleri ve medyanın etkin katılımı yoluyla insan kaçakçılığı mağduru olması muhtemel kişileri ve genel halkı hedef alan bilinçlendirme kampanyalarının yaygınlaştırılması çok önemlidir. Tüm vatandaşların insan kaçakçılığının önlenmesi ve insan kaçakçılığıyla mücadele faaliyetlerinde rol alması gerekli ve önemlidir.
83. İnsan kaçakçılığı, sosyal ayrılmaya ve sosyal yapıların parçalanmasına neden olur. İnsan kaçakçılığı mağdurları genellikle sosyal, zihinsel ve ruhsal gelişimi sağlayabilecek önemli

fırsatlardan yoksun kalırlar. Ayrıca, insan kaçakçılığı mağdurlarının maruz kaldıkları fiziksel ve psikolojik etkilerden kurtulmaları son derece zor olmaktadır. İnsan kaçakçılığı mağdurlarının korunmasını sağlamak için önemli çabalar sarf edilmiş olmakla birlikte, insan kaçakçılığı mağdurlarının ve potansiyel insan kaçakçılığı mağdurlarının zamanında tespit edilebilmesi için daha etkili çalışmaların yapılması gerekmektedir.

84. İnsanları insan kaçakçılığına karşı savunmasız bırakan yoksulluk, işsizlik, eşitsizlik, silahlı çatışmalar ve doğal afetler dahil olmak üzere tüm acil insani durumlar, aile içi şiddet, ayrımcılık, sosyal dışlanma ve marjinalleştirme gibi sosyal, kültürel ve diğer faktörlerin ortadan kaldırılması da çok önemlidir.
85. İnsan kaçakçılığı sorunu, ulusal sınırların ötesine geçen küresel bir sorundur. Bu nedenle, bu suçla mücadele edilebilmesi ancak, etkin bilgi alışverişini ve karşılıklı yardımlaşmayı öngören uluslararası işbirliğini içeren uluslar ötesi bir yaklaşım benimsenmesi ile mümkündür. İnsan kaçakçılığı suçu, ancak insan kaçakçılığı faaliyetleri bağlamında kaynak ülke konumunda bulunan ülkelere transit ülkeler boyunca varış ülkelerine kadar uzanan insan kaçakçılığı güzergahının tamamı boyunca işleyen insan kaçakçılığı organizatörleri, potansiyel insan kaçakçılığı mağdurlarını ağlarına düşürenler, insan kaçakçılığı mağdurlarının nakliyesini gerçekleştirenler, insan kaçakçılığı mağdurlarını barındıranlar ve insan kaçakçılığı mağdurlarını istismar edenlerden oluşan insan kaçakçılığı suç zincirinin kolluk kuvvetleri tarafından tamamen ortadan kaldırılması durumunda başarıyla engellenmiş sayılabilir.
86. İnsan kaçakçılığının ve ilişkili suçların önlenmesi, dünyadaki tüm ülkeler için güncel bir sorundur. Günümüz dünyasında hiçbir devlet bu sorunla tek başına baş edememektedir. Böylesine tehlikeli bir olumsuz sosyal fenomenin ortadan kaldırılabilmesi, ancak parlamentoların ve parlamenterlerin aktif katılımı da dahil olmak üzere, insan kaçakçılığı faaliyetleri bağlamında kaynak ve/veya transit ülke ve/veya varış ülkesi konumunda bulunan ülkeler arasında her düzeyde ortak çaba ve yakın işbirliği ile mümkündür. Ayrıca, insan kaçakçılığının önlenmesine yönelik faaliyetlerden bahsedildiğinde, yalnızca hükümet makamlarının ilgili alandaki sorumlulukları hatıra gelmemeli ve sıradan insanların ve sivil toplumun da insan kaçakçılığı suçuyla mücadeleye katkı sunabilecekleri unutulmamalıdır.